Det offentlige Fattigvæsen.

Uddrag af et Foredrag holdt i Randers Kvindevalgretsforening af Hr. Fattiginspektør Lehmeier.

(Sluttet).

Naar Børnene ere konfirmerede, vedblive de almindeligvis at have Hjem og Tilhold i deres Plejehjem eller paa de Børnehjem, hvor de have været anbragte. — Drengene anbringes enten i Haandværkslære eller i Tjeneste paa Landet, alt efter deres Lyst og Anlæg. Pigebørnene komme som Regel ud at tjene, hvis de da ikke, hvad ogsaa undertiden sker, bliver hos Plejeforældrene som Datter i Huset. Antallet af Randers Fattigvæsens Pleiebørn har i 1909-10 udgjort 99 og deres Forsørgelse har medført en samlet Udgift af 11387 Kr. 77 Øre, altsaa gennemsnitlig 115 Kr. pr. Barn.

— —

Jeg har nu omtalt for Dem den væsentligste Side af Fattigvæsenets Virksomhed, den Side, som Publikum forøvrigt, naar det har Interesse derfor, nogenlunde kan følge og vide Besked om.

Men det er dog ikke dette, der i og for sig giver Fattigvæsenet sit største eller sit væsentligste Arbejde. — Nej, dette foraarsages af saadanne Ting som de mellemkommunale Afregningsforhold, den ofte vidtløftige og brydsomme Korrespondance med Kommuner og Autoriteter angaaende disse Forhold, de omfattende Undersøgelser, som ere nødvendige, for at faa Byrden af hver enkelt Fattig anbragt paa den Kommune, hvor den rettelig bør hvile — og sidst, men ikke mindst de mange, mange Attester, der daglig skal udstedes for Legatsøgere, for dem der søge Bistand hos Hjælpekassen eller Understøttelsesforeningen, for Barnemødre, der skulle have deres Alimentationsbidrag inddrevne, for Folk, som skal giftes, som søge Borgerskab eller ønske at rejse til Udlandet — for slet ikke at tale om de mange Raad, Vejledninger og Oplysninger om alle mulige og umulige Ting, som Folk, baade ved personlig Henvendelse og telefonisk forlanger, i de fleste Tilfælde paa staaende Fod.

Der er snart sagt ikke det Forhold eller den Foreteelse i Livet, som Fattigvæsenet ikke direkte eller indirekte kommer i Berøring med — men det er just dette i Forbindelse med den Omstændighed, at Fattigvæsenets Arbejdsfelt og Materiale bestaar af levende Mennesker med alle disses Fejl, Laster og onde Lidenskaber, men Gudskelov ogsaa tidt med deres Dyder og undertiden med de skjønneste menneskelige Egenskaber — det er, siger jeg, just dette, som gør Fattigvæsenets Virksomhed til noget af det interessanteste og taknemligste i den kommunale Forvaltning — og kan end denne Virksomhed, rent menneskeligt set, ofte bringe sine Udøvere Skuffelser og sjælelige Lidelser — saa bringer den paa den anden Side ikke sjældent Glæde og Tilfredsstillelse, og man kan gennem denne Virksomhed høste Livsværdier, som langt fra kunne opvejes af de mindre gode Erfaringer, som jo unægtelig ogsaa følge med.

Skøndt vor nuværende Fattiglovgivning i det store og hele efter min Formening maa betegnes som meget human, saa indeholder den dog paa enkelte Punkter saadanne Inkonsekvenser og smaa Urimeligheder, at jeg, og mange med mig, kunde ønske den yderligere humaniseret, saa vi kunne komme dertil, at al Understøttelse, der nødvendiggøres af uforskyldt Trang, skal ydes uden Fattighjælps Virkning. Der er Kræfter i Bevægelse for at søge tilvejebragt en saadan Humanisering af Fattiglovgivningen, og jeg tør sige, at der er godt Haab om, at dette vil opnaas i Løbet af en rimelig Fremtid.

Om det nu maatte være lykkedes for mig i nogen Grad at klarlægge for Dem mine Tilhørerinder og Tilhørere, hvad Fattigvæsenet egentlig er, og hvorledes det i store Træk har virket og virker i vor Tid, saa er dermed Hensigten med mit Foredrag opnaaet. Og lad mig saa slutte det med at udtale et Ønske:

Fattigvæsenets Opgave og Virksomhed kan jo i størst mulig Korthed siges at være dette ene: Indenfor lovbundne Regler at tage Penge ud af Lommerne paa Samfundets mere velstillede Medlemmer og give dem til dets Stedbørn. Gid der altid her i Danmark og specielt her i Randers maa findes Mennesker, Kvinder og Mænd, som formaar og forstaar paa rette Vis med fornøden Skønsomhed og med tilbørlig Hensyntagen til alle Sider at røgte dette Hverv.

Kalifornien.

Kalifornien? Hvad skal det betyde? Frabad vi os ikke paa Randersmødet disse internationale Meddelelser? Og saa er her allerede nu en lang Historie om Kalifornien. — Jo, det gjorde De nok, mine Damer; men — alligevel — vi trænger saa meget til at lære af andre, og da især af de amerikanske Kvinder. Vi danske er saa langsomme, saa træge; vi trænger til at faa noget af den hellige Ild, der brænder i vore amerikanske Søstres Hjerter, som bringer dem til at se ud over deres egen lille Stat, ud over deres store Fædrelands Grænser, ja ud over hele Verden, de, som altid taler om »vor fælles Sag«, de, som langt mere end vi har Øje for, at vor Frihedskamp gælder hele Verdens Kvinder, fra den fornemste civiliserede Kvinde til den mest forkuede lille farvede Slavinde i det mørkeste Afrika. Vi trænger til at føle os lidt skamfulde, naar vi ser den amerikanske Kvindes Offervillighed, som grænser til det utrolige; vi trænger til at opmuntres af hendes Mod, hendes Udholdenhed. Se, derfor vover jeg alligevel at komme med min Historie.

Der var en Gang et Land, hvor Pigerov ikke blev straffet haardere end Røveri af en Gris eller en Kalv. Det Land hed Kalifornien. De maa ikke have regnet deres Kvinder for ret meget der! — Men Aarene gik, og Mændene lærte at se, hvad deres Mødre, Hustruer, Søstre og Døtre var værd; og en skønne Dag bestemte det samme Kaliforniens ædleste og klogeste Mænd, de, der sad i Landets Rigsdag, at de vilde stille Landets Kvinder ved deres Side som den gode Medhjælp i Staten,